

Asia: VN/35738/2024

Lausuntopyyntö metsätalouden kannustejärjestelmän muuttamista koskevista laki- ja asetuseronnoksista

Kommentit hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Yleinen lausuntonne kokeiluhankkeiden tuista

Metsän jatkuvan kasvatuksen yhdistys Silva ry. esittää pyydettyinä lausunto seuraavaa.

Lakiehdotus on pääpiirteissään huolellisesti laadittu perusteluineen lukuun ottamatta taimikon ja nuoren metsän hoitoa koskevaa osaa. Esitykset valtion tukien kohdentamisesta yksityismaiden suojavyöhykkeiden jättämiseen, soiden ennallistamiseen ja lehtojen luonnonhoitoon ovat erittäin suositeltavia samoin kuin toimenpiteiden kustannustehokkuuden parantaminen hankkeiden kilpailutuksen kautta.

Muu palautteenne seuraavista asioista

Taimikon ja nuoren metsän hoito (13 §)

Lehtipuiden osuuden lisääminen havupuuvaltaisissa metsissä on tärkeää ekologiselta kannalta, mutta jaksollisen kasvatuksen hoitotoimenpiteiden tukemisesta olisi vähitellen päästävä kokonaan irti seuraavista syistä:

1. Jaksollinen kasvatustapa on useiden tutkimusten perusteella koko kiertoaika huomioiden kannattavaa.
2. Avohakkuilla on merkittävä negatiivinen vaikutus Suomen ilmastotoimien ja luonnon monimuotoisuuden kannalta.
3. Taimikon ja nuoren metsän hoito vähentää aina merkittävästi lehtipuun osuutta havupuutaimikoissa, koska se kohdistuu voittopuolisesti lehtipuun poistoon. Samalla se heikentää luonnon monimuotoisuutta.
4. Kehitettävästä puustosta tulee parasta laatua vasta tiheydellä 6 000–10 000 kpl/ha vähintään 5-6 metrin valtapituusvaiheeseen asti. Myös aines- ja energiapuun tuotos lisääntyy huomattavasti ensiharvennukseen asti verrattuna 1 600–2 500 kpl/ha tiheyteen (Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 135).

5. Taimikoiden kasvattaminen tiheänä lisää tuntuvasti paitsi puuston myös maaperän biomassaa eli hiilinielua ja -varastoa, mikä on tärkeä ilmastotoimi.
6. Maaperän hiilivaraston lisääminen juuriston biomassalla suurentaa merkittävästi myös sienijä muuta biomassaa, mikä parantaa maaperän ravinnevaroja ja kasvupaikan puuntuotosta kestävästi. Samansuuntainen vaikutus on myös lehtikarikkeella.
7. Lehtipuiden osuuden lisääminen havupuuvaltaisissa taimikoissa on tärkeää ilmastonmuutoksen edetessä, koska se parantaa metsiköiden resilienssiä. Erityisesti kuusi näyttää sopeutuvan huonosti ilmastonmuutoksen seurannaisvaikutuksiin. Sen vuoksi lehtipuuosuuden lisäys ei vähennä puuntuotosta, vaan vaikutus tulee olemaan päinvastainen.
8. Metsänhoidon käytännön muuttaminen sekametsiä suosivaksi tulee tehdä ennen kaikkea koulutuksella ja informaatiovaikuttamisella.

Suojavyöhykkeen jättäminen (23 b §)

Tuen myöntäminen kokeiluhankkeessa vain kolmeen maakuntaan on rajallisten resurssien kannalta peruteltua. Silti kokeilua tulisi laajentaa käsittämään kaikki lajisuojelun kannalta erityisen herkäät virtavedet, ennen kaikkea raakkupurot ja -joet. Oletettavasti se ei nosta tuen tarvetta merkittävästi, mutta olisi erittäin tärkeää uhanalaisten lajien suojelun kannalta.

Suon ennallistaminen (23 c §)

Tuen myöntämisen edellytykset on hyvin perusteltu. Myös tuloksen arvioinnin perusteet kohdentuvat oikein.

Lehdon luonnonhoito (23 d §)

Tuen myöntämisen edellytykset ovat hyvin perusteltu. Tuloksen arvioinnissa kannattaisi painottaa erityisesti muutoksen määrää verrattuna lähtötilanteeseen

Tarjouskilpailumenettelyn toimivuus (11 a §, 25 a-d §)

Hankehaun yhdistäminen tarjouskilpailuun parantaa toiminnan kustannustehokkuutta ja kohdentaa tuen parhaille kohteille. Tuen hakeminen kahdessa vaiheessa on hyvä hakijoiden kannalta, koska silloin vähennetään tarpeetonta työtä tuen ulkopuolelle jääviltä hankkeilta. Kiinnostusta hankehakuun parantaa se, että hankkeessa mahdollisesti syntyviä tuloja ei vähennetä tuen määrästä. Tuen määrän porrastaminen tuloksellisuuden mukaan parantaa kustannustehokkuutta ja kannustaa toimijaa työn viimeistelyyn. Lehtokohteiden valintaperusteissa tulisi painottaa vielä enemmän hoitotarvetta, sen kiireellisyyttä ja toimenpiteiden tuloksellisuutta.

Hoito- ja kunnossapitovelvoite (40 §)

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus on perusteltua tuloksellisuuden varmistamiseksi ja velvoiteaika on varsin kohtuullinen muutosten hitauden vuoksi.

Muut muutokset (lakiehdotus 5 §, 8 §, 10 §, 16 a §, 23 a §, 33 §, 35 §, 46 §)

Muista muutoksista ei kommentoitavaa.

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

On arvioitavissa, että tuki tulee lisäämään luonnon monimuotoisuutta soilla ja lehdossa sekä estämään sen heikkenemistä joissakin arvokkaissa virtavesissä. Myös ilmastotoimien kannalta tuella on merkitystä. Todellisuudessa tukea tarvittaisiin paljon enemmän varsinkin soiden ennallistamiseen. Hankkeella on myönteisiä työllisyysvaikutuksia etenkin konetöiden osalta soiden ennallistamisessa. Taimikonhoitotöitä tehdään jo nykyisin huomattavasti ulkomaisten urakointiryhmien avulla ja sen työn osuus tulee lisääntymään.

Muut huomiot

Muita huomioita

-

Kommentit valtioneuvoston asetuksen muutosehdotuksista

Taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen määrä (8 §)

-

Kokeiluhankkeiden tukiehdot

Taimikon ja nuoren metsän hoitokäsittelyn jälkeinen lehtipuun osuus (7 a §)

Vaatus lehtipuiden osuudesta käsittelyn jälkeen tulisi olla korkeampi taimikoissa ja nuorissa metsissä, koska lehtipuiden osuuden lisäyksellä saadaan nostetuksi runkolukua puuston laadun ja tuotoksen parantamiseksi. Myös harvennetut lehtipuustoiset taimikot ovat erittäin herkkiä hirvituhoille, jotka voivat kohdentua jopa 5–6-metrisiin koivuihin. Tiheyden lisäys vähentää tuhoriskiä. Lehtipuusuudessa tulisi olla mukana kaikkia kasvupaikalla luontaisia lehtipuulajeja monimuotoisuuden kannalta. Myös vaatimus suojaheikköistä olisi tarpeen. Niiden tulisi olla kooltaan vähintään yksi aari, ja niitä tulisi olla ainakin kolme hehtaarilla.

Suojavyöhyke (30 b §)

Kohtaan ”Suojavyöhykkeellä turvattavista luontoarvoista arvioidaan ympäristöhallinnon virtavesien lohikalakantaa koskevan tietoaineiston perusteella” tulisi lisätä vielä raakkujen ja vuollejokisimpukoiden esiintyminen. Viimeksi mainittu on myös mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV (a), joka tarkoittaa, että lajin yksilöt ovat EU:ssa tiukasti suojeltuja myös muualla kuin suojelualueilla.

Ennallistettava suo (30 d §)

Ei kommentoitavaa

Lehdon luonnonhoidon kohde (30 f §)

Ei kommentoitavaa

Kokeiluhankkeiden valintaperusteet

Suojavyöhykkeen jättäminen (30 c § ja liite 1)

Luontoarvoihin tulee lisätä virtavedessä suojeltavien lajien painotus, kuten raakku ja vuollejokisimpukka.

Suon ennallistaminen (30 e § ja liite 2)

Ei kommentoitavaa

Lehdon luonnonhoito (30 g § ja liite 3 ja 4)

Valintaperusteissa tulisi painottaa kiireellisyyden lisäksi toimenpiteiden vaikuttavuutta. Esimerkiksi tasarakenteinen puusto voi olla suhteellisen helppo muuttaa erirakenteiseksi ja samalla tuottaa lahoppuustoa. Jo valmiiksi hyvin erirakenteinen ja lahoppuuta sisältävä puusto ei välttämättä hyödy kovinkaan paljon hoitotoimista.

Kokeiluhankkeiden tuloksen saavuttamisen pisteytys

Suon ennallistaminen (30 h § ja liite 5)

Ei kommentoitavaa

Lehdon luonnonhoito (30 h § ja liite 6)

Pistemäärä 4 olisi riittävä, koska kehitys hyvään suuntaan on saatu käyntiin. Luontainen dynamiikka vie sitten tavoitteeseen.

Asetuksen vaikutukset

Miten arvioitte asetuksen pääasiallisia vaikutuksia (luku 4)?

On arvioitavissa, että tuki tulee lisäämään luonnon monimuotoisuutta soilla ja lehdoissa sekä estämään sen heikkenemistä joissakin arvokkaissa virtavesissä. Myös ilmastotoimien kannalta tuella on merkitystä. Todellisuudessa tukea tarvittaisiin paljon enemmän varsinkin soiden ennallistamiseen. Hankkeella on myönteisiä työllisyysvaikutuksia etenkin konetöiden osalta soiden ennallistamisessa. Taimikonhoitotöitä tehdään jo nykyisin huomattavasti ulkomaisten urakointiryhmien avulla ja ulkomaisen työn osuus tulee lisääntymään. Taloudelliset vaikutukset ovat vähäiset valtion budjetissa varsinkin, jos taimikonhoidon tuet vähenevät. Työllisyyden paraneminen lisää verotuloja ja vähentää työttömyysavustuksia.

Muut huomiot

Muita huomioita

Ei kommentoitavaa

Kommentit maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muutosehdotuksista

Hakemuksella ilmoitettavat tiedot (2 §, 3 §, 4 §, 5 §, 6 §)

Tiedot ovat riittäviä.

Toteuttamissuunnitelma (7 §, 13 a §, 13 b §)

Tiedot ovat riittäviä.

Toteutusilmoituksella ilmoitettavat tiedot (14 §, 15 §, 21 a-d §)

Tiedot ovat riittäviä.

Muut huomiot

Muita huomioita

Ei muita huomioita.

Norokorpi Yrjö
Metsän jatkuvan kasvatuksen yhdistys Silva ry - Silva ryn hallituksen jäsen